

Наш альбом (Поезії: Марії Юльченко-Здановської, Христі Алчевської, Козачки . . . 1, 61, 131	
ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА: Ідеї	3
О. К.-ЖУРБЕНКО: Оди-нацять днів на панцир-нику „Князь Потемкинъ Таврической“ (кінець) .	17
ЗЕНОН МИСЛЕВИЧ: В горячі	37
ВІКТОР ЗАБИЛА: Сльви кризь сльози	41
ІВ. ФРАНКО: До біографії та характеристики Віктора Забили	54
В. ТАВРИЧАНИН: Рух . .	62
М. ЛОЗИНСЬКИЙ: Ста-новище польських і ве-ликоруських соціалі-стичних партій до у-країнського питання (д. буде)	86
ПЕТКО ТОДОРОВ: І знов зацвітуть цвіти	99
Наукові листки: V. Ісуса чи Варраву?	102
ГУСТАВ ГАЄРШТАМ: Мрії Каріни Брандт . .	108
В п'ятдесятлітню річницю смерті Г. Гайне:	
А. ЛІХТЕНБЕРГЕР: Гайне і сен-сімонізм (ко-нець буде)	132
ГЕНРІХ ГАЙНЕ: Фльо-рентийські ночі I.	143
МИХ. ГРУШЕВСЬКИЙ: З біжучої хвилі	166
МИХ. ЛОЗИНСЬКИЙ: З австрійської України	176
Програма української де-мократично-радикаль-ної партії	194
Бібліографія	200
Книжки надіслані до ре-дакції	207
Оголошення	210

Редакційний комітет:

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ

ДР. ІВАН ФРАНКО.

РІЧНИК ІХ.

ТОМ XXXIV.

КНИЖКА IV.

ЗА ЦВІТЕНН

ПРИВАТНА БІБЛІОТЕКА
ОСИПА І АНАСТАЗИЇ КОЧАН
ЗДА

ЛІТЕРАТУРНО НАУКОВИЙ ВІСТНИК

ЛЬВІВ.

З друкарні Наукового Тов. ім. Шевч
під зарядом К. Беднарського.

О п о в і с т к а.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“ видала доси отсі книжки:

У другій серії вийшли:

Ціна в короновій ваз.

1. М. Грушевський. Б. Хмельницький	0.20	К.
2. Курцій Руф. Фільотас	0.20	„
3. В. Наумович. Величина звіздяного сьвіта.	0.15	„
4. Панас Мирний. Дови	0.06	„
5. І. Пулюй. Непропаща сила	0.20	„
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур.	0.10	„
7. І. Раковський. Вія нашої землі.	0.10	„
8. А. Чехов. Каштанка	0.15	„
9. М. Драгоманів. Мик. Ів. Костомарів	0.15	„
10. Е. Золя. Напад на млин	0.20	„
11. І. Пулюй. Нові і перемінні звізди	0.15	„
12. Г. Квітка. Маруся	0.50	„
13. М. Левицький. Умова для селищ. спілок	0.20	„
14. П. Куліш. Оряса	0.06	„
15. М. Кистяковська. Іван Гус	0.20	„
16. О. Стороженко. Оповідання. I.	0.20	„
17. В. Барвінський. Досліди з поля статистики	0.20	„
18. В. Короленко. Ліс шумить	0.20	„
19. І. Франко. Шевченко в польській рев. легенді	0.40	„
20. В. Гі'б. Кльод Іе	0.25	„
21. Е. Еган. Руські селища на Угорщині	0.25	„
22. П. Мирний. Лихий попутав	0.40	„
23. А. Д. Уайт. Розвій географічних поглядів.	0.30	„
24. Ів. Франко. Украдене щастя	0.50	„
25. С. Сфремов. Національне питання в Норвегії	0.30	„
26. П. Ніщинський. Гомерова Іліада (1 пісня)	0.30	„
27. М. Драгоманів. Два учителі	0.40	„
28. Е. Золя. Повінь	0.30	„
29. С. Томашивський. Київська козаччина 1855 р.	0.10	„
30. П. Ніщинський. Гомерова Іліада (2 пісня)	0.35	„
31. Т. Масарик. Ідеали гуманности	0.35	„
32. Люкян. Юпітер у клопотах	0.30	„
33. М. Костомарів. Письмо до ред. „Колокола“	0.20	„
34. М. Гоголь. Вій...	0.40	„
35. І. Раковський. Вулкани	0.20	„
36. Г. Фльбер. Іродіада	0.30	„
37. О. Терлецький. Москвофіли й народовці	0.30	„
38—39. І. Тургенєв. Аси	0.40	„
40. Л. Боровиковський. Маруся.	0.25	„
41—42. Данте Алїгері. Пекло, пісня I—X	0.40	„
43—45. В. Олехнович. Рася Європи	0.70	„
46—48. Л. Толстой. Крайцерова соната	0.90	„
49—50. О. Водянський. Українські навки	0.50	„
51. Е. Золя. Смерть Олівія Бекайля	0.25	„
52. А. Уайт. Розвій астровом. поглядів	0.45	„
53. П. Ніщинський. Гомерова Іліада (3 пісня)	0.25	„
54. А. Міцкєвич. Лист до гал. приятелів	0.45	„
55—56. Л. Толстой. Смерть Івана Іліча	0.55	„
57. В. Врайтенбах. Біологія в XIX в.	0.25	„
58—59. М. Іоркий. На дні життя.	0.70	„

ПЕТКО ТОДОРОВ

І ЗНОВ ЗАЦВІТУТЬ ЦЬВІТИ.

ФАНТАЗИЯ.

Боязко споглядають зьвізди з темного неба. Місяць перебіг горизонт і спускаєть ся до заходу. Морські хвилі дрімають, окутані раннім сном. А задуманий День, купаючи ще своє тіло в глибинах моря, немов під подувом заморського зефіра розпочинає свою далеку мандрівку. Сей молодий раб вибираєть ся в далекі краї, аби гонити за тим, кого ніхто не спіймав. Кількож то кохаєш дівчат із за моря, яснійших від сонця, а не можеш наситити ся! На кілька молодлиць, делікатнійших від вередливих серц, глядиш із пова гір, а не можеш надивити ся! Кілько сили й молодости випеш, як пугар іскристого вина!... А він іде і минає...

Ще не минув крухих, надморських скал, ще не добіг до степів Добруджі, а далеко напроти нього вибігла шовково-волоса Зоря, біжучи по воду з коновками. День здержав віддих і станув як вкопаний. А молода, цвітиста красавиця розглядаєть ся боязко на всі боки, ледви доторкуючи м'якого муріжка, як перелякана серна.

Подорожній закусив уста... В грудях закалатало його тверде серце; здригнув ся, затяв ся й слова не може вимовити. Доглянула його красавиця, притисла перестрашена коромесла до плечий і стала в цілої сили втікати. Стрясли ся дерева й листя, захоїтали ся цвіти й трави, зацьвірінкотіли неспокійно птахи, а з усіх сторін села появили ся мужчини, жінки й діти, все, що жило довкола: сей хопив вила, той лопату, иньший косу, аби день заповнити працею. Та шовкововолоса Зоря вивернула тимчасом коновки, зрешуючи золотаві трави і барвні цвіти довкола, скрутила на пусту стежку і зникла нагло так неспостережено, як з'явила ся. Коли День отямив ся, добрудзькі незмірні поля розтягли ся далеко, як оком доглянути, а над ними горіло палке сонце, посуваючи ся швидко на румунські низини. Рівночасно відслонили ся золотоколосі поля, спражені і сочисті луки; ні одна тїнь не мигнула, ні одна пташина не показала ся. Десь не десь лише підлетить черногуз, та й йому заважуть крила, опустить їх і присідає на землю...

Жаль огорнув серце бурлаки; схилив голову й пішов далі, аби не заснути там, де смеркне, і не смеркло там, де засне. Сьвіт такий широкий!...

І ніщо не здержує його, ні в гарній Румунії гожі жнивярки, ні весела гірська пісня, вигравана пастухом на сопівці, ані навіть м'яккі, пухкі килими, які гостинний старий Балкан розстелив умишно над берегом шумливих потоків, аби День міг випочити серед жару й полудневої спеки. В його душі віджила її постава, як струнка тополя, її очі, як чорний терен; він віддав би свою молодість, своє жите, аби лиш її ще хоч раз побачити!... А з ним усе спішить ся, навіть повні колоски похиляють журливі голови д' борздам, якби не могли дочекати ся серпа. Гожі жнивярки змагають ся випередити одна одну, а на вузкій, порошокній дорозі скрипить ціла низка возів, що двигають тяжкі снопи до стогів. Лиш одна вазуля-нероба відзиває ся з поміж дерев, може питає тут-там, тут-там, що й їй робити, аби не бити байдиків, бо в таку робучу пору навіть сам Бог сходить із синього неба на поміч селянинови!...

І швидко піднесла ся понад землею, обвантаженою плодами й працею, сонна спека. Сонце дійшло до найвисшої точки, сипало жаром і як приковане стояло на місці. В вузких тінях кошарної огорожі румеґали вівці, позвішували голови; на низькій стрісі дрімав на одній нові черногуз; навіть коні, що пасли ся по луках, кивали головами, немов би їм обридла буйна трава та широкі поля. І серце Дня огорнула дивна отяжілість і видима нудота. Чи гониш за тим, чого ніхто не впіймав — чи спіймаєш те, чого ніхто не зловив?...

Залитий потом скулив ся з утоми, ледви соває ся і паде на потріскану скалу. Недалеко нього причаїв ся потік, верби позвішували безсильно галузки, попричіплювані до листків кулики не сьміли й воружнути ся, немов бояли ся збудити його... А День знеможений тяжкою дрімотою розтяг ся на скелі без руху...

Полеві коники покрили згідно сітю цьвіріньканя всі поля, а пискливі їх голоски гомоніли сонно в спеці понад горами й долинами, як довгий сон безконечний, якого не розбудить ні шепіт, ні йойк, не перелякають ні привиди, ні опирі. Збіже, трави й цьвіти, пірвані тим неноборним сном, поспускали головки, немов усім відхотіло ся богатства й маєтку, немов навкучила їм праця й жите.

Та кому перестигає збіже, той навіть у таку спеку йде наперед, як чорт на покуті.

Ледви сонце зійде з полудня, милий, західний вітрець подуває від ріки, черногуз розтягає безсилі крила, старший жнець обвиває голову білим завоем; а за ним рушають ся иньші. Обжин-

кова пісня летить як ранішній легіт аж до неба, плине по луках і полях, а всі шпарко беруть ся до праці. Лише День дрімаючи снує дальше свої мрії: гарна, молода красавиця, милий Боже — гарнійша від шовкововолосої Зорі, що підбила його бунтівниче серце!... Цілує його, пестить — чи то мене, нещасного бурлаку, вибрала вона, аби я зложив голову на її груди?... Чекайте, покиньте його, він забув, що сонце зайде за верхи гір, а його лишить на половині дороги. — Як то?... Але в часі найсолодших пестощів і любові розмови відірвала ся від галузки жовта достигла грушка, стукнула падучи й розбудила День зі сну.

Роззираєть ся на всі боки, чи се ява, чи сон!... Схиляє голову над скалистим берегом, викривляє уста, стає і звільна — ще заспаний — рушає в дальшу дорогу.

Розпогодили ся знов широкі поля. Верхи Балканів щораз більше посували ся в зад і вся природа розбудила ся знов до пісні й радощів, до любови й роскоші. Срібlistий потік поновив свою веселу, шумливу пісоньку між скалистими берегами, а по хвильці з'явив ся на небі блідий серп, вбитий в тіло зраненого Місяця.

Лиш самітний День переступає гори й доли, ліси й поля, а звідусіль спозирають на нього цвіти, усміхають ся й шепчуть, що вечірня Зоря, яка швидко вирине в м'яких глибин всесвіта, звалить його на половині дороги...

Переклад В. Гнатюк.

